

Riksdagens protokoll

2011/12:14

Tisdagen den 11 oktober

Kl. 13.00 – 14.52

Protokoll
2011/12:14

1 § Ledigheter

Förste vice talmannen meddelade att *Anders Flanking* (C) ansökt om ledighet under tiden den 12 oktober 2011–18 september 2012.

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Rickard Nordin* (C) skulle tjänstgöra som ersättare för Anders Flanking.

Förste vice talmannen meddelade att *Hillevi Larsson* (S) ansökt om ledighet under tiden den 1 november–31 december.

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Rose-Marie Carlsson* (S) skulle tjänstgöra som ersättare för Hillevi Larsson.

2 § Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Anders Flanking* (C) av sagt sig uppdraget som ledamot i riksbanksfullmäktige.

Kammaren biföll denna avsägelse.

3 § Anmälan om kompletteringsval till civilutskottet

Förste vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält Rose-Marie Carlsson som suppleant i civilutskottet under Hillevi Larssons ledighet.

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 1 november–31 december* till

suppleant i civilutskottet

Rose-Marie Carlsson (S)

4 § Meddelande om val

Förste vice talmannen meddelade att val till Nordiska rådets svenska delegation skulle äga rum *onsdagen den 12 oktober*.

5 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämnds-sammanträde

Förste vice talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträde fredagen den 23 september inkommit.

6 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2011/12:FPM7 Beslut om handelsavtal om åtgärder mot varumärkesförfälskning och piratkopiering (ACTA) KOM(2011)379 och KOM(2011)380 till näringsutskottet

7 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2011/12:7 till socialutskottet

Skrivelse
2011/12:16 till arbetsmarknadsutskottet

Motion
2011/12:So1 till socialutskottet

8 § Anmälan och hänvisning av motioner till utskott

Anmälades
3 195 motioner avlämnade under den allmänna motionstiden enligt motionsförteckning.

Kammaren biföll talmannens förslag att motionerna omedelbart skulle hänvisas till utskott enligt motionsförteckningens förslag.

Föredrogs och bordlades åter
Justitiekammarens utlåtande 2011/12:JuU2
Finansutskottets betänkanden 2011/12:FiU7 och FiU18
Skatteutskottets betänkande 2011/12:SkU2
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2011/12:MJU4
Socialförsäkringsutskottets betänkanden 2011/12:SfU3, SfU5 och SfU4

10 § Svar på interpellation 2011/12:14 om handel med Indien

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! Ibrahim Baylan har frågat mig vilka insatser jag gör i dag för att främja handel och utbyte mellan Sverige och Indien samt vilka ytterligare åtgärder jag avser att vidta för att öka Sveriges handel med Indien.

Låt mig börja med att säga att jag håller med Ibrahim Baylan om att potentialen för att öka handeln mellan Sverige och Indien är mycket stor. Jag är därför glad över möjligheten att få redogöra för en del av alla de insatser som görs och planeras för att understödja ett större utbyte.

Indien fortsätter att stärka sin ställning som politisk och ekonomisk stormakt i Asien, och genom en god ekonomisk tillväxt och en målmedveten strategi för utveckling vill Indien utöka det politiska och ekonomiska samarbetet med omvärlden ytterligare.

Kontakterna mellan Sverige och Indien har också vuxit och breddats de senaste åren inte minst på politisk nivå, inom näringslivet och inom utbildningsområdet. Indien var under första halvåret 2011 vår sjuttonde viktigaste varuexportmarknad, och exporten ökade med 28 procent jämfört med första halvåret 2010.

Ambassaden i New Delhi, våra handelskammare, Exportrådet med sina tre kontor och 20 rådgivare och konsulter på plats i Indien samt en rad andra aktörer arbetar dagligen med att underlätta för dem som vill samarbeta med eller etablera sig i Indien.

Färre handelshinder mellan Indien och EU är avgörande om vi vill stärka utbytet mellan våra länder ytterligare. För bara några veckor sedan vid EU:s handelsministermöte i Bryssel diskuterade vi förutsättningarna för att i närtid slutföra de pågående förhandlingarna om ett frihandelsavtal mellan EU och Indien. Ett sådant avtal skulle innebära stora möjligheter att ta vårt samarbete till en ny nivå, och regeringen är och kommer att fortsätta vara pådrivande för ett brett och ambitiöst avtal.

I december 2010 utsåg regeringen en särskild samordnare med ansvar för att utveckla samarbeten inom energi- och miljöteknik med Indien som ett av tre fokusländer. I september 2011 presenterades regeringens nya strategi för utveckling och export av svensk miljöteknik, något som i hög grad berör Indien. Regeringen avser även att långsiktigt stärka miljöfunktionen vid ambassaden i New Delhi.

Tillsammans med Socialdemokraterna kom regeringen i augusti överens om utökade resurser till riktade exportfrämjande åtgärder. Satsningen inriktas på ökad handel med viktiga tillväxtländer, däribland Indien.

Under 2011 har regeringen utöver detta avsatt 800 000 kronor för främjandeaktiviteter arrangerade av ambassaden i New Delhi. Höjdpunkten är en årlig främjandevecka till Alfred Nobels minne med fokus på innovation och kreativitet.

Det sextonde blandkommissionsmötet mellan Sverige och Indien planeras äga rum nästa år. Detta blir en viktig möjlighet att gå igenom hinder och möjligheter i våra handelsrelationer, diskutera våra bredare kommersiella relationer samt planera för nya initiativ.

Avslutningsvis vill jag även nämna Invest Swedens arbete för att öka de indiska investeringarna i Sverige, något som också är viktigt för att stärka banden mellan våra två länder.

Anf. 2 IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tack, handelsministern, för svaret.

Indien är en jätte i uppvaknande. Vi har under de senaste 20 åren sett en ekonomisk tillväxt som ligger på mellan 6 och 10 procent, visserligen från väldigt låg nivå, men ändå. Över finanskriser, högkonjunkturer och lågkonjunkturer har man haft en uthållig och långsiktig tillväxt. Det är en gigant som håller på att vakna upp igen, och det är en gigant med stora utmaningar. Det är stora utmaningar eftersom den höga tillväxten tär på landets resurser. Det sätter fingret på de stora bristerna när det gäller energiförsörjning och de stora miljöproblem som uppstår. Det handlar om infrastruktur och inte minst om de sociala utmaningar som finns i ett land med enorma skillnader. Medelklassen ökar visserligen, och närmar sig 250 miljoner människor, det vill säga ungefär lika många som hela Europas medelklass. Samtidigt är det 450 miljoner människor som lever på 2 dollar eller mindre per dag.

Det finns stora möjligheter i utbyte, handel, frihandel och i handel för Sverige. Indien är där Kina var för 10–15 år sedan. Här finns det stora möjligheter för ett exporttillvänt och handelsinriktat land som Sverige. Här finns det stora möjligheter för tillväxt, arbete och utbyte i Indien och för Sverige. Det är viktigt att vi tar chansen.

Anledningen till att jag valde att väcka den här interpellationen är att jag inte tycker att vi har haft så mycket fokus på detta. De senaste 15–20 åren har vi medialt, politiskt och handelsmässigt haft stort fokus på Kina. Det är väl rätt; det är ju en annan stormakt som har vaknat och kräver allt större utrymme. Men jag tror att det är dags att vi börjar fokusera på Indien. Indien är på många sätt lättare än Kina för svenskar att närma sig. Det är ett land som är en demokrati – visserligen med en massa utmaningar, som många andra demokratier, men ändå en demokrati. Det är ett land där engelska till stor del används som arbetspråk. Det underlättar givetvis lingvistiskt för oss att ha kontakter och en dialog.

Jag har ordentligt läst igenom handelsministerns svar. Jag tycker att det är bra att ett antal saker genomförs, men jag tycker inte att det är särskilt mycket. Om man jämför med många insatser som Sveriges riksdag och Sveriges regering har tagit beslut om när det gäller näringsliv och politik är det på en helt annan nivå än de insatser som vi gör riktade mot Indien.

Jag skulle vilja höra om handelsministern och regeringen är beredda att ha större fokus – inte bara i välvilliga ord, utan genom ordentliga insatser – när det handlar om exportkrediter och medel för att marknads-

föra Sverige. Det enda konkreta i svaret är 800 000 kronor för främjandeaktiviteter som arrangeras av ambassaden i New Delhi.

Jag tycker att det är bra. Men det är klart att 800 000 riktat till ett gigantiskt land med 1,2 miljarder invånare lätt kan bli en droppe i havet.

Är handelsministern och regeringen beredda att vidta ytterligare åtgärder så att vi är med på banan när tåget nu börjar gå i Indien? I Indien går tåget till skillnad mot vad som är fallet i Sverige ibland. Nu går det ordentligt. Är regeringen beredd att vidta några ytterligare åtgärder?

Anf. 3 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! Jag vill tacka Ibrahim Baylan för att han har ställt viktiga frågor och en viktig interpellation.

Jag håller inte riktigt med om att Indien befinner sig där Kina befann sig för tio femton år sedan. Det finns en fundamental skillnad, och det är att Indien är en demokrati och Kina saknar demokrati. Kina är en diktatur och har fortfarande ett stort förtryck av människorna som lever där.

När vi ser hur stor denna demokrati är ser vi betydelsen av att Sverige verkligen arbetar med Indien, och vi har ett ökat fokus från regeringens sida. Jag hoppas att den svenska riksdagen också har ett ökat fokus på Indien, för det är viktigt med täta kontakter. Vi ser också hur de växer. Vi avsätter nu ytterligare resurser, och jag hoppas att jag inom kort kan meddela ytterligare positiva nyheter i denna riktning även om jag inte har möjlighet att göra det just här i dag.

Vår utrikesminister åker i nästa vecka till Indien på besök. Vidare gör också statssekreterare Karin Johansson från Socialdepartementet ett besök där. Tidigare i år besökte försvarsministern Indien, och för ett år sedan var näringsministern i Indien. Själv har jag besökt Indien 2008 för bilaterala överläggningar och 2009 när det gäller EU-ordförandeskapet och bilaterala samtal.

Allting handlar dock inte om besöksverksamhet. Det är också viktigt att vi ser till att det blir enkelt för svenska företag att handla med Indien och att exportera till Indien och likaså för indiska företag att göra det samma med Sverige. Därför jobbar ambassaden, Exportrådet och handelskammaren löpande med specifikt stöd och hjälp till svenska företag som befinner sig i Indien eller vill etablera sig i Indien.

Genom Finansdepartementet jobbar regeringen för att förbättra och förenkla förutsättningarna för svenska företag att verka i Indien bland annat genom att vi nu förhandlar om ett moderniserat avtal för undvickande av dubbelbeskattning och anstånds förfaranden för skatteinbetalningar. Det är en prioriterad fråga som vi naturligtvis ser även i andra länder.

Jag vill förtydliga att vi i den överenskommelse som vi har tillsammans med Socialdemokraterna också har valt att peka ut just BRIC-länderna, alltså Brasilien, Ryssland, Indien och Kina, som prioriterade områden tillsammans med Irak. Jag ser också att detta är en stor potential. Ska vi lyckas uppfylla det mål som jag har satt upp om att fördubbla exporten fram till 2015, under fem års tid med början i januari 2010, då måste vi se nya marknader, och då måste vi också ta chansen i Indien på ett helt annat sätt än vad vi har gjort hittills.

Om vi tittar lite grann på exportsiffror ser vi att exporten 2010 var ungefär 13 miljarder, eller 1,2 procent av svensk export. Motsvarande

siffror för importen är 5,6 miljarder eller 0,52 procent. Det skulle vi kunna öka mycket mer.

Men det handlar naturligtvis om att vi behöver bredda våra exportsektorer och se andra typer av företag än de som traditionellt är våra exportföretag. Jag tänker på it, telekom, infrastruktur, miljöteknik och mycket teknologi över huvud taget, maskiner och verkstadsutrustning.

Vi måste också se andra områden. Där ser jag hälsovård som ett tydligt sådant.

Jag får fortsätta i nästa inlägg.

Anf. 4 IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Låt mig börja med att säga till handelsministern att jag inte har väckt denna interpellation för någon partipolitisk träta. Vi behöver därför inte låtsas missförstå varandra. Det är självklart en enorm skillnad mellan Kina och Indien när det handlar om demokrati och olika demokratiska institutioner, till exempel en fri press, demokratiska val med mera. Det är jag väl medveten om.

När jag talar om att Indien är där Kina var för 15 år sedan handlar det naturligtvis om den ekonomiska tillväxten och den dynamik som börjar vakna också i den indiska ekonomin. Jag var noga med att påpeka att det är en fördel för oss att detta är en stor demokrati. Det är något lättare, det måste vi ändå erkänna, för samvetet att bedriva handel och i detta fall ett främjande av handel med ett land som är en demokrati med alla de utmaningar som ändå finns där.

Med detta sagt tycker jag att många av de åtgärder som handelsministern räknar upp är bra, inte minst den överenskommelse som vi har gjort om att ytterligare främja exporten. Det är klart att det har varit nödvändigt efter att regeringen efter maktskiftet 2006 började med att dra ned i fråga om exportfrämjande åtgärder. Det är bra att vi nu kan vara överens om att detta ska öka.

Jag tycker också att det är rätt och riktigt att vi fokuserar mer på inte minst BRIC-länderna, men framför allt kanske på den indiska kontinenten. Om vi tittar på våra traditionella handelspartner och våra största exportländer ute i Europa och inte minst USA är det lite som talar för att det kommer att ske någon stor utväxling i form av ekonomisk tillväxt under de närmaste fem eller kanske till och med tio åren om det går riktigt illa. Då finns det stora möjligheter inte bara att kompensera utan också fokusera våra resurser, vår energi och vår tid på att bygga en stabil och ordentlig position i en framväxande ekonomi som den indiska. Det är mot denna bakgrund som jag lyfter fram denna interpellation. Det handlar inte om partipolitisk träta utan snarare om att nu ta chansen när detta tåg börjar gå och det blir allt starkare och att vi sitter med där som en partner och att vi blir en naturlig intressent.

Jag har själv nyligen besökt Indien, och jag har sett det otroligt goda arbete som vår ambassad, både vår ambassadör Lars-Olof Lindgren och hans medarbetare, gör där. Men det är klart att de har begränsade resurser, och det är ett gigantiskt land. Men jag märkte då, och jag märker också här i Sverige, att det finns ett enormt intresse för Sverige från Indiens sida.

Det är mot denna bakgrund som jag tycker att vi bör ta chansen och att regeringen nu också omdirigerar eller omfokuserar mer av sin energi och sina resurser just på att främja handel och export därför att det ger jobb och tillväxt i Sverige, och jag tror att det också gör det indiska samhället bättre socialt, ekonomiskt och miljömässigt. Det är en win-win-situation som vi har här om vi hoppar på detta tåg i tid. Allt fler länder inser naturligtvis detta. Jag tror att det är bra om Sverige kan gå i bräschen.

Anf. 5 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! Jag fortsätter från mitt förra inlägg och berättar vidare om andra områden. Jag var inne på att vi behöver bredda våra exportsektorer. Där handlar det inte bara om verkstadsvaror, maskiner och teknologi, utan vi ser också exempelvis svensk hälsovård, sjukvård och life science där vi kan göra mycket. Vår folkhälsominister Maria Larsson har tidigare varit i Indien på besök. Man följer upp det nu då statssekreterare Karin Johansson åker dit igen med en hälsodelegation.

Jag ska också berätta att när jag senast var i Indien och tittade på indiska sjukhus slogs jag av hur långt man har kommit i teknologin. Man har i många fall mer avancerad utrustning än vad vi har här i Sverige på flera av våra sjukhus. Det handlar mer om att sälja hela det svenska konceptet om hur vi tänker från början till slut och hur vi bygger miljövänliga sjukhus, hur vi har svensk organisation i sjukvård kombinerad med mycket empati och fortfarande till ett rimligt pris. Det är där som vi har våra konkurrensfördelar. Det är också någonting som Indien är mycket intresserat av. I dag har de fattiga i Indien fortfarande mycket svårt att få vård, medan de rika kan få en mycket avancerad vård. Men däremellan är det ett oerhört stort glapp och någonting som man också börjar uppmärksamma från den indiska regeringen. Jag tycker att det är glädjande att det går framåt och att man lyssnar och tittar på andra länder vad man kan ta till sig och lära sig vidare.

Vi har också ett mycket bra samarbete när det handlar om innovationer. Sverige är fortfarande relativt okänt i Indien, men det är intressant att man just när det handlar om innovationer, eftersom Sverige är det mest innovativa landet i hela EU, vänder sig till oss för att man vill samarbeta inom detta område, vilket är både glädjande och nödvändigt för oss.

Vi behöver också ha mer arbetskraftsinvandring inom området som handlar just om högt kvalificerade ingenjörer. Där finns en stor potential även för Sverige, när det gäller att få hit fler kompetenta ingenjörer, något som vi i dag lider brist på.

Det finns alltså många fördelar med att samarbeta med en stor demokrati som Indien. Det är verkligen en win-win-situation.

Vad Indien efterfrågar från oss handlar väldigt mycket om utvecklingen av miljöteknik och energisamarbete. Där ser Indien hur vi i Sverige har kunnat ha en ökande ekonomisk tillväxt samtidigt som vi under en lång tid har minskat våra koldioxidutsläpp. Sedan många år tillbaka har vi kunnat visa detta och gör det fortfarande.

Naturligtvis är även det intressant för Indien. Ju fler som får det bättre och ju fler som får möjlighet att leva på mer än 2 dollar per dag, desto mer kommer att krävas när det gäller teknik. Det handlar då om att köra

bil, om att transportera sig med bussar och tåg och om en helt annan utveckling av samhället. Det är viktigt att detta sker på ett så miljövänligt sätt som möjligt när denna utveckling väl kommer. Även där kan man lära.

Det gäller också att låta bli att falla i flera av de fallgropar som man i Kina fallit i. På ett ställe använder man grön teknik, medan man i nästa stad fortfarande har kolkraftverk.

Anf. 6 IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Jag avslutar både med att tacka för interpellationsdebatten och med en uppmaning till regeringen. Nu när vi befinner oss i ett annat läge än till exempel gentemot Kina skulle jag vilja uppmana regeringen att samla ihop folk från näringslivet, utbildningssektorn och adekvata myndigheter för att se om vi kanske kan komma fram med en strategi för hur Sverige trots vår litenhet – precis som handelsministern uttrycker sig – kan bli en av Indiens viktigaste partner.

Det finns stora möjligheter till jobb, tillväxt och utveckling i Sverige. Samtidigt kan vi vara med och bidra till att det indiska samhället blir ett bättre samhälle. Men med hela den utveckling som vi nu talar om följer självfallet också enorma utmaningar i form av miljöförstöring och energibrist. Det är en sak att försörja ett land som har 9 miljoner invånare – dessutom har vi ett antal älvar som förser oss med hälften av energin. En annan sak är – tänk er det – 1,2 miljarder invånare på en hel kontinent. Då inser man vilka enorma utmaningar som finns.

I dessa utmaningar finns det också stora möjligheter. Ta nu ett initiativ, handelsministern, och samla ihop folk från näringslivet, utbildningssektorn och adekvata myndigheter och se till att vi sitter i första vagnen när detta tåg går! Vi och, tror jag, det indiska samhället skulle ha all glädje av det.

Anf. 7 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! Jag vill i min tur rikta ett tack till Ibrahim Baylan.

Regeringen har valt några länder för vilka vi har riktiga strategier för att kunna samordna oss, precis som Ibrahim Baylan talar om, när det gäller näringslivet, utbildningsområdet, miljöområdet och, inte minst, innovationer. Det gäller då Brasilien, Kina och Indien. Själv är jag samordnare för Brasilien.

När det gäller Indien har vi årliga, regelbundet återkommande, möten – blandkommissionsmöten. Där tar vi mer upp sådant här och tar ett helhetsgrepp om hela situationen avseende Indien.

Inom mitt ansvarsområde handlar det naturligtvis först och främst om att främja Sverige och svenska företag – det gäller då gentemot hela världen, inte minst Indien – och om att se till att vi från EU:s sida försöker driva på ett frihandelsavtal med Indien.

Hittills har det väldigt mycket gått i rätt riktning. Förhandlingarna går framåt. Vi hade uppe detta senast när vi för en kort tid sedan i Bryssel möttes i Foreign Affairs Council. Kommissionen har där mandat att fortsätta förhandlingen på det inslagna spåret.

Om vi får ett frihandelsavtal som är inkluderande inom alla områden skulle det självklart enormt mycket ytterligare underlätta när det gäller

Överläggningen var härmed avslutad.

*Svar på
interpellationer*

11 § Svar på interpellation 2011/12:12 om bostadssituationen i Borlänge

Anf. 8 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Peter Hultqvist har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att ”stimulera byggande av bostäder i expansiva orter utanför storstadsregionerna”.

Jag vill börja med att framhålla att bostadsbyggande på expansiva orter är av stor vikt för att upprätthålla, eller återupprätta, balansen mellan bostadsmarknaden och arbetsmarknaden. En situation med bostadsbrist kan innebära att tillväxten på en ort hämmas. Bakgrunden är att vi i Sverige under nära 20 års tid, relativt sett, byggt betydligt mindre än vad våra nordiska grannländer gjort.

Vi har kunnat notera ett ökat bostadsbyggande sedan finanskrisens slut. Enligt Boverkets indikatorer har denna utveckling även kunnat skönjas utanför storstadsregionerna. Boverkets prognos från juni 2011 tyder på att 31 000 bostäder kommer att påbörjas i år. Även om prognosen skulle visa sig något optimistisk mot bakgrund av den tillkomna osäkra situationen i omvärlden är detta ett positivt tecken på utvecklingen för bostadsbyggandet.

En av mina absolut viktigaste uppgifter är att skapa långsiktiga spelregler för byggandet och minskat regelkrångel. Jag håller med Peter Hultqvist om att kostnaderna för nybyggnation av bostäder många gånger är höga. Att försöka komma åt och att pressa byggkostnaderna är en komplicerad uppgift, som dock är viktig mot bakgrund av att bostadsbyggandet bör öka i landet som helhet. För att stimulera bostadsbyggandet måste också takten i planläggandet öka. Kommunerna har här ett stort ansvar.

Regeringen har vidtagit ett antal åtgärder på området. En ny, enklare plan- och bygglag har tagits fram. Den nya lagen bedöms påverka byggandet positivt bland annat på grund av enklare och tydligare krav på detaljplanehandlingar och en förenklad detaljplaneprocess. Den nya lagen torde således kunna leda till lägre byggkostnader samtidigt som investeringar i byggprojekt blir mer intressanta.

Sedan den 1 januari 2011 tillämpas också nya regler för de kommunala bostadsföretagen och hyressättningen. Regeringen bedömer att de nya reglerna kommer att stimulera utbudet av hyresrätter på lång sikt. Hyresrätten är en viktig del av en fungerande bostadsmarknad, och regeringen kommer att överväga olika möjligheter att stärka hyresrättens ställning ännu mer.

För att underlätta ny- och ombyggnad av bostäder på landsbygden har regeringen för avsikt att ge Statens bostadskreditnämnd i uppdrag att etablera en rådgivningsfunktion där enskilda och företag som avser att bygga bostäder kan få hjälp att skapa finansieringslösningar som bland annat kan inkludera flera parter. Regeringen avser även att vidga Statens

bostadskreditnämnds möjligheter att med fullgoda säkerheter ställa ut garantier utöver marknadsvärdet på landsbygden. Vidare avsätts medel för att underlätta ett attraktivt boende på landsbygden genom bland annat informations- och kompetensinsatser om de nya strandskyddsreglerna och stöd till kommunerna för planering i strandnära lägen.

Samtidigt behöver vi utnyttja befintligt bostadsbestånd effektivare. Regeringen har exempelvis i flera steg höjt den skattefria gränsen för uthyrning av del av privatbostad. Den föreslås nu uppgå till 21 000 kronor per år, om riksdagen antar den budgetproposition som nu föreligger.

Men det här räcker inte. Mer behöver göras. Det handlar bland annat om att se över regelverket som rör plangenomförandet, markanvisningsprocessen och tekniska egenskapskravs konsekvenser för byggkostnader och byggande.

Anf. 9 PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Jag har skrivit interpellationen utifrån den verklighet jag upplever i Borlänge och i Dalarna i övrigt.

I Borlänge kommun som jag kommer från kan vi för de senaste fem åren se en kraftig befolkningsutveckling. Det handlar om ett plus på 2 300 invånare. Drygt 500 av dessa utgör ett positivt befolkningsnetto.

Prognosen är att Borlänge fram till år 2020 växer från 49 250 invånare till 52 200 invånare. Framför oss ser vi alltså en fortsatt expansion. En ökande andel äldre och en stor ung generation kommer att ställa krav på både nyproduktion och ombyggnad av bostäder.

Grunden för denna utveckling är en expansion inom näringslivet. Man är inne i en stark omvandlingsfas. Ikea investerar nu i ett nytt varuhus. Samtidigt blir Borlänges position som knutpunkt för kommunikationer allt starkare. Nytt resecenter, logistikpark, kombiterminal och nytt industriområde är några exempel.

Det sägs ofta att det är kommunerna som måste ta ansvaret för nyproduktion av bostäder. Jag kan bara konstatera att vi alltså har en kommunal planering som är väldigt omfattande. 20 detaljplaner är färdiga och beslutade, omfattande 750 bostäder. Det handlar om 500 lägenheter i flerbostadshus och 250 lägenheter i grupphus och styckebyggda småhus. Man kommer dock inte riktigt i gång med nyproduktion, och frågan är vad detta beror på.

Vi har exempelvis i Tunabyggens kö – det är det kommunala bostadsföretaget – 7 000 anmälda. Det reella behovet ligger kring 1 200–1 300. Jag har egen erfarenhet av och en del funderingar kring detta. Jag har suttit i HSB Dalarnas styrelse sedan 1989. Jag har också varit ansvarig i en koncernbolagsstyrelse för vårt kommunala bostadsföretag under många år som kommunstyrelseordförande.

Det jag märkte är att man blir försiktig. Kostnaderna är höga. Man måste ha en förhandsteckning och känna en säkerhet i projektet innan man vågar starta. Det blir stora krav på säkerhet i dessa projekt, och ett oerhört högt kostnadstryck leder till höga insatser för bostadsrätter eller höga hyror för hyresrätter. Det är oftast inte tillgången på mark som har varit problemet, i alla fall inte där jag har befunnit mig, och inte heller bristen på kommunala planer. Det är i stället just kostnaderna det handlar om.

Vad gör man då i detta läge? Jag tycker att vi som det ser ut i dag bara står och stampar. Vi har en nyproduktion på ungefär 20 000 per år. Vi skulle behöva komma upp i 35 000–40 000 lägenheter per år om det skulle vara bra. Vi ser också att den situation jag beskriver i Borlänge finns i andra, liknande städer. Borlänge är alltså inte unik som kommun, och det är därför jag vill ta upp det som ett exempel här i kammaren.

Jag tror att ett sätt skulle vara att gå in med investeringsstimulanser för byggande av hyresrätter och studentbostäder. En sänkt byggmoms som kostar staten ca 1 miljard kan vara ett sätt. Detta system är prövat tidigare och har av Boverket bedömts som träffsäkert.

Det är svårt att utforma denna typ av system. Det är inte enkelt. Men man måste på något vis nu försöka söka sig fram och se att det finns mer som måste göras än att gå via olika regelförändringar och administrativa system, vilket jag tycker att regeringen ägnar sig åt, och inse att det kanske behövs direkta stimulanser, typ sänkt byggmoms, för att nå resultat. Är man beredd att ta sådana initiativ?

Anf. 10 ANTI AVSAN (M):

Fru talman! Jag ska börja med att säga att jag naturligtvis inte känner till exakt hur det förhåller sig i Borlänge, men när det gäller problemen med bristande bostadsproduktion och över huvud taget att man kanske inte har en tillräckligt hög takt i samhällsplaneringen är detta något vi känner till också från andra delar av landet, inte minst från Stockholmsregionen.

Man kan väl inledningsvis också säga att det naturligtvis är attraktivt att bo där det finns arbetstillfällen och där man också kan se en framtida arbetsmarknad. Jag tycker nog att Peter Hultqvist beskriver situationen i Borlänge på det sättet.

När det gäller just kommunens möjligheter att satsa på samhällsutveckling och byggande av bostäder, antingen genom egna kommunala bostadsaktiebolag eller genom att man ser till att få fram planer så att andra kan bygga, bygger det ytterst på tron på den egna ortens, stadens eller regionens utvecklingspotential och framtida möjligheter. Det är alltså där man kan bedöma om det är en bra idé eller inte. I det här fallet tycker jag att det låter som det.

Orsaken till att det har byggts så lite i Sverige har varit en långvarig oförmåga att lösa bostadsmarknadens problem. Om vi ser detta över tid skapade olika riktade subventioner under många års tid en påtaglig ryckighet i bostadsbyggandet. Man satt från byggföretagens sida och väntade på vilken finansiering som skulle vara den absolut lönsammaste med hänsyn till den bostadssubvention som för tillfället erbjöds.

Detta ledde också till Europas högsta byggkostnader – 55 procent över genomsnittet inom EU. Det är ganska mycket, tycker jag. Det beror just på många år med omfattande bostadssubventioner, många regleringar och en låg andel importerat byggmaterial enligt en rapport om europeiskt bostadsbyggande där man har jämfört varför det ser ut på olika sätt i olika länder.

Sedan brukar man också lägga till bristande konkurrens. Jag kan nämna att jag träffade tyska bostadspolitiker här i riksdagen senast i går, och jag tror att förhållandena är ganska olika. Vi ligger inte så centralt i

Europa, och just när det gäller konkurrensen finns en hel del ytterligare att göra.

Jag vill återknyta till varför det ändå är kommunerna som måste ta ett stort ansvar nu när Alliansen faktiskt har sett till att förändra grundförutsättningarna så att vi ska kunna få en fungerande bostadsmarknad. Att bygga bostäder är ingenting som kan göras isolerat från annat samhällsbyggande. Det har vi sett många exempel på i olika sammanhang, och det har inte varit lyckligt för någon.

Det handlar om att bygga och utveckla samhällen, och det måste kommunerna ha helhetsansvaret för – just av det skälet att de har bostadsförsörjningsansvaret, planmonopolet och ansvaret för de kommunala välfärdsverksamheterna. I många fall har man byggt bostäder utan att bygga ut den kommunala servicen i samma takt. Det har flyttat in barnfamiljer som inte har kunnat sätta barnen i förskola, det har inte funnits skolor på nära håll och det har funnits andra brister i den kommunala servicen.

Därför är det så viktigt att kommunerna tar ansvaret och också bygger utifrån de förutsättningar som faktiskt finns och som successivt har införts sedan valet 2006.

Anf. 11 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Jag tackar för värdefulla synpunkter i diskussionen.

Jag besökte faktiskt Borlänge och Falun i förra veckan och känner igen en hel del av den problemskrivning som Peter Hultqvist redovisade när det gäller läget där. Jag tror som sagt att det finns många kommuner med större tätorter som upplever ungefär samma situation där växande bostadsbrist, skakighet och frågan om det finns ekonomisk bärighet att bygga är osäkerheter som finns.

Jag tror att en del av problemet är att det har varit en hel del turbulens på byggsidan under lång tid. Det har skapat en osäkerhet hos många aktörer: Vågar vi investera? Det har också funnits ganska många ryckiga spelregler för bostadsbyggande. Det har skapat en osäkerhet. Ibland har man förbyggt sig på vissa platser i Sverige, vilket gör att man inte vågar ta investeringsbeslut på dessa orter under en lång tid framåt.

Vi har haft en utveckling i nära 20 års tid där vi har byggt ungefär hälften av vad våra nordiska grannländer har gjort. Tittar vi på hur mycket vi investerar i bostadsbyggande i Sverige jämfört med andra OECD-länder ser vi att vi ligger under hälften.

Vi har också testat den metod som Peter Hultqvist och Socialdemokraterna förordar, det vill säga investeringsbidrag och olika typer av subventioner. Trots detta har Sverige inte ens byggt i samma takt som norrman, finnar och danskar. Alltså har detta inte varit en lösning. Socialdemokraterna brukar säga: Ja, men det gick uppåt en stund där runt 2006–2007, och sedan gick det nedåt när vi tog bort de subventioner som fanns. Problemet är att det gick nedåt samtidigt i Norge, Finland och Danmark. Det indikerar att svensk politik får återverkningar också i omvärlden – eller också är det så att det inte följde just dessa saker.

Jag är skeptisk till investeringsbidrag just därför att det riskerar att dopa marknaden. Det gör att byggföretagen mer fokuserar på att anpassa sig efter bidragsregler i stället för att bygga långsiktigt och utveckla sitt företagande. Jag är också skeptisk av den anledningen att om vi skulle

anta den motion som Socialdemokraterna har lagt fram och börja ansöka hos EU om att få införa ett sådant här regelverk – vilket vi måste göra enligt de regelverk som finns – så stannar byggandet av. Alla byggare som väntar sig en subvention skjuter ju på igångsättandet eftersom de väntar på dessa regler, och så kanske marknaden dör under åtta nio månader.

Jag tror i stället på långsiktiga spelregler. Jag tror på att skapa bra förutsättningar för byggföretagen att utvecklas och att korta tidsprocesserna för planprocesserna. Tid är pengar i dessa sammanhang. Jag tror att vi måste få enklare regler. Jag ser otaliga exempel på hur de olika reglerna under 1900-talet och 2000-talet har fördyrat byggandet.

Jag ska ta ett exempel. Jag var i Sävsjö i fredags och träffade byggare av småhus. De kunde visa på hur den vägg såg ut som de byggde, en standardvägg i ett svenskt hus. Så kom byggarna till en kommun som hade högre krav. De visade hur mycket tjockare väggen skulle behöva bli och vilka fördyrade kostnader det ger tillsammans med andra tio punkter som de var tvungna att ändra på i ett hus. Det ökade kostnaderna på en villa med ungefär 250 000 kronor.

Vi ställer upp på olika håll i Sverige, både nationellt och lokalt, en massa regler som gör att vi driver upp byggkostnader och motverkar näringslivets möjligheter att utveckla ett mer industriellt byggande och därmed förbilliga kostnaderna.

Jag tror att vi måste jobba mer med korta planprocesser och enklare regler, få in fler aktörer på marknaden och se till att ha framme planlagd mark. Även om Borlänge kan vara ett positivt exempel finns det många kommuner som har mycket att göra på det området. Det finns många gånger goda förutsättningar att bygga om marken finns framme. Här har vi mer att göra både på nationell nivå och på kommunal nivå. Jag tror mer på den taktiken än att fortsätta att dopa byggmarknaden med subventioner.

Anf. 12 PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Jag tror att man måste vara rätt så flexibel och inte fastna i en helgjuten ståndpunkt om att det är det ena eller det andra det handlar om för att komma fram. Jag ska återkomma till det.

Jag kan redovisa utvecklingen av bostadsbyggande i Borlänge, som kan vara ett exempel på en medelstor svensk kommun: 1961–1970 5 300 färdigställda bostäder; 1971–1980 5 900; 1981–1990 1 900; 1991–2000 1 300; 2001–2010 600. Det är totalt 15 000 som har färdigställts. Jag kan se att under de senare åren har det varit lite skralt. Eftersom jag har suttit mitt inne i många av avvägningarna själv vet jag att byggkostnaderna, när man väl bestämt sig för ett projekt, är viktigare än planförutsättningarna och reglerna, som nu diskuteras från ministerns sida. Det kan visst vara bra att försöka anstränga sig när det gäller regler och planer och alltihop, jag motsäger inte det. Men jag tror att man måste ta den andra biten också. Då säger jag inte att det finns en grej som löser allting omedelbart, men det kan vara en mix av regelförenklingar av olika slag från den kommunala sidan och att man från statsmaktens sida är beredd att ge vissa stimulanser för att få i gång ett bostadsbyggande.

Jag kan konstatera att sedan man tog bort det här har det varit på en väldigt låg nivå. Jag tycker inte att man kan känna en total trovärdighet i

att bara vi har långsiktiga spelregler, utan riktade stimulanser, får vi i gång byggandet. Jag tror inte att det är så. Jag tror att man måste spänna sig lite mer, gå lite djupare och kanske spela på båda planhalvorna om man ska komma fram.

Sedan är det diskussion om byggmaterial och bristande konkurrens. Den tror jag att jag har hört i 20 års tid. Jag har inte sett att man har lyckats hitta någon djupare lösning på det. Jag ser gärna att man skulle hitta djupare lösningar även på detta, men i avvaktan på det måste vi agera och försöka göra någonting och se verkligheten. Vi kan se att andelen unga som bodde i hyresrätt 1999 var 40 procent. Det var nere vid 28 procent 2011. Andelen unga som bodde hos föräldrar var 1997 15 procent och är uppe i 22 procent 2011.

Det här är inte några positiva utvecklingstendenser. Jag ser att det förs in moment som att man får bättre statssubventioner om man hyr ut del av sin egen bostad. Jag tror inte att det är en typ av lösning som långsiktigt är acceptabel. Jag tror att unga inte vill vara inneboende; de vill ha en egen bostad. Jag har själv varit inneboende, och det var inte att föredra i något längre perspektiv i alla fall, kan jag säga. Jag tror inte att det är det bostadspolitiska lyftet, det som man bör föra fram som en offensiv grej.

Däremot måste man hitta en blandning av realistiska förutsättningar och regelförenklningar där också kommunerna jobbar aktivt för att klara sin del. Det tror jag att de flesta ansvarsfulla kommuner faktiskt gör. Det ligger en inneboende kraft i kommunalpolitiken att man vill utveckla sin kommun och bland annat bygga bostäder. Jag tror inte att man behöver skriva kommunpolitikerna på näsan på den punkten. Men man måste ta till sig att det behövs stimulans på ett annat sätt för att komma någonvart. Verkligheten och de praktiska resultaten visar detta.

Anf. 13 ANTI AVSAN (M):

Fru talman! I Socialdemokraternas budgetförslag finns det inte så där väldigt mycket på bostadsområdet, men man säger i alla fall att en fungerande bostadsmarknad måste kännetecknas av rörlighet, tillgänglighet och låga trösklar. Jag tror att vi kan vara överens om det. Frågan är vilka medel man ska använda för att nå sitt mål.

Det man också säger från Socialdemokraternas sida nu är att det är centralt att det befintliga beståndet av bostäder utnyttjas så effektivt som möjligt och att andrahandsuthyrningar är en övergångslösning. Jag håller med om att målet naturligtvis är att människor ska kunna bo i egna bostäder, om de själva vill.

Man nämner även flyttkedjor, vilket man tidigare ofta har angripit starkt. Det är väl bra att man inser vikten av det.

När det gäller bostadspolitiken som helhet kan jag erinra mig socialdemokrater som tidigare sagt att man inte hittade en ny egen bostadspolitik efter 90-talskrisen. Uppenbarligen har man inte gjort det än, i vart fall inte när det gäller verksamma åtgärder för att åstadkomma ett ökat byggande, utan man är tillbaka i subventionstanken. Man är ganska ensam där. Vi har sett väldigt många centrala aktörer på bygg- och bostadsmarknaden som har tagit avstånd från den typen av lösningar just därför att de motverkar långsiktig hållbarhet och stabilitet på bostadsmarknaden. Man får inte det byggande man tror, och man har till och med på-

pekat att det finns risk att man driver upp kostnaderna för hyresgästerna i slutändan. Det går att hantera frågor om höga byggkostnader också på det lokala planet. Jag är ordförande i ett kommunalt bostadsaktiebolag sedan ganska lång tid tillbaka. Där satte vi vid ett tillfälle tak för högsta hyra per kvadratmeter och lyckades ändå få in alla önskvärda kvaliteter i projektet.

Anf. 14 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Det har under de gångna åren vidtagits ganska många åtgärder för att få en väl fungerande bostadsmarknad. Vi har en ny plan- och bygglagstiftning som innebär tydligare och enklare regler i många stycken för kommunerna, tydligare regler för den enskilde som behöver bygglov och en bättre ordning för överprövningar och överklaganden.

Vi har en ny lag om de kommunala bostadsbolagen och ett nytt hyressättningsystem som innebär att parterna nu har ett ansvar att förhandla fram hyror som innebär att man verkligen värderar bruksvärdet i varje enskild lägenhet.

Vi har höjt gränsen för uthyrning av del av privatbostad skattefritt och infört möjligheten att bygga ägarlägenheter. Vi har gjort ett antal förenklingar på flera områden, och vi har reformerat fastighetsskatten ordentligt och i samband med det sänkt skatten på boendet i både villor och flerfamiljshus.

Det är alltså en rad olika åtgärder som självklart måste få verka för att de ska få full effekt.

Men vi har många jobbiga frågor kvar. En sak som vi inte ska glömma bort i diskussionen är att en förutsättning för att kunna bygga under rimliga ekonomiska villkor är att vi har låga räntor. Och låga räntor får vi genom ordning och reda i den offentliga ekonomin. Utan det kan vi glömma alla diskussioner när det gäller att bygga bostäder. Här ligger Sverige bättre till än många andra länder, men också vi skakas en del av den oro som finns i omvärlden och som gör att en del funderar på: Ska vi våga dra i gång våra byggprojekt, eller ska vi skjuta fram dem något?

Jag tror att vi måste jobba vidare med planprocesserna, för tid är pengar. Om jag äger mark och ska bygga bostad på den marken, kostar det pengar varje dag innan jag från idén har fått spaden i jorden och byggt huset klart. Vi måste se till att processerna blir så korta som möjligt men med fortsatt rättssäkerhet.

Sedan måste vi göra något åt regelverket. Det är inte bara något allmänt trevligt, utan det är grundläggande för att få en effektivare bostads- och byggmarknad. Det handlar helt enkelt om att minska sådana saker som krånglar till och fördyrar byggandet.

Jag nämnde trähusfabrikanten från Sävsjö som ett exempel på hur man med lokala energikrav tvingas bygga hus till betydligt högre kostnader – kostnader som den som köper huset inte får tillbaka under sin livstid. Dessutom är det en stor energiåtgång att bygga på det här sättet och att transportera huset som gör att allting blir dyrare.

Vi måste alltså vända på alla de här frågeställningarna för att få en effektiv byggprocess. Har man lärt sig att bygga ett hus billigt och bra i kommun A ska man kunna bygga på liknande sätt i kommun B. Det går i dag inte i många stycken därför att vi har många olika särkrav beroende

på ibland politiska ambitioner, ibland bara lokala traditioner, till och med på tjänstemannanivå.

Socialdemokraterna säger i sin motion att de ska vända på alla stenar. Det enda de har upptäckt är just subventioner. Subventionen har den nackdelen att företagen blir mindre intresserade av att utveckla sitt eget byggande och mer intresserade av att anpassa sitt byggande till de regler och subventioner som för närvarande finns. Vi har haft olika typer av sådana subventioner, och ändå är den beskrivning som Peter Hultqvist själv gjorde att det byggdes för lite. Varför hjälpte inte de subventionerna under 1990-talet och 2000-talet? Det måste ni förklara.

Tvärtom tror jag att subventioner är en del av problemet. De har bidragit till ryckighet och långsiktigt dåliga förutsättningar för byggandet. Låt oss inte dopa byggmarknaden. Låt oss i stället se till att den får tydliga krav på sig och får utveckla sina möjligheter att bygga allt effektivare.

När jag pratar med näringslivet är det ingen som ropar efter subventioner. Men det är tydligt att det är någon som gör det i Borlänge i alla fall.

Anf. 15 PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Bostadsbyggandets nivå i dag är låg. Den har sjunkit successivt. Om man jämför med tio år tillbaka i tiden ligger vi på det kanske sämsta värdet under alla dessa år.

Det finns ingen anledning att slå sig för bröstet för att den politik man för nu på något vis skulle vara effektiv för att få fram nya bostäder. Jag ska inte försvara alla inslag i subventionerna, men jag kan konstatera att mycket av det som vi byggde av bostadsrätter, hyresrätter och villor med god kvalitet, bra ytor och bra standard kom fram under den perioden. Det hände väldigt mycket, så man ska inte bara måla upp en negativ bild.

Det som ni kanske skulle ta till er, nu när ni säger att ni är prövande och värderande när det gäller vad era partier ska fundera på inför framtiden, är att ni inte ska låsa er istadigt vid bara en viss typ av tänkande. Jag har inte avvisat att man kan göra en hel del i kommunerna. Jag har inte avvisat att man kan jobba aktivt med regelverk och sådana saker. Men ni avvisar kategoriskt att det går att spela på bägge planhalvorna.

Det som jag föreslår är att man prövar sig fram med 1 miljard när det gäller att sänka byggmomsen. Vi skriver så här: Vi föreslår att en investeringsstimulans till byggande av studentbostäder och hyreslägenheter införs redan 2012 enligt i princip den modell som fanns tidigare för byggande av mindre hyresrätter och studentbostäder i tillväxtområden, med den skillnaden att investeringsstimulansen för hyresrätter nu inte ska begränsas till att gälla endast mindre lägenheter. Investeringsstimulansen utgick med ett belopp motsvarande skillnaden mellan den moms som fastighetsägaren betalade för projektet och den moms som han skulle ha betalat om momsens hade varit 6 procent. Boverket har i sin analys 2005 bedömt stödet som träffsäkert och effektivt.

Där har du en idé att ta till dig, att jobba vidare med och öppet pröva, om du vågar.

Anf. 16 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Jag vill bara upplysa Peter Hultqvist om att bostadsbyggandet efter finanskrisen nu faktiskt ökar kraftigt. Men vi ser nu också en oro för hur utvecklingstakten kommer att se ut framöver utifrån den oro som finns i omvärlden på det ekonomiska området.

Vi är nu uppe i närmare 30 000 lägenheter. Det gäller att få den här takten att fortsätta långsiktigt. Det kommer att svänga lite grann upp och ned beroende på omständigheter som inte vi i Sverige råår över, men det gäller att få den här utvecklingen att fortsätta uppåt under en lång följd av år.

Som sagt: Subventioner har prövats och har inte fungerat. Om man går tillbaka till miljonprogramstiden kan man säga att subventioner fungerade, men då hade vi snarare ett nästan planekonomiskt system. Är det detta system som vi ska tillbaka till? Jag är tveksam.

Varför jag inte tror på subventioner är att erfarenheterna är att de inte har löst problemen tidigare. De riskerar att bara åka rakt ned i byggherrarnas fickor. Socialdemokraterna har en rädsla för att offentliga medel ska åka in i vårdbolags och friskolors ägares fickor. Risker är högst uppenbar i det här fallet att det är byggherrarna som drar hem pengarna, för man bygger det som man ändå skulle ha byggt och tar sedan hem en subvention av skattebetalarna.

Jag är skeptisk, för att uttrycka mig diplomatiskt, till den metoden. Jag lyssnar gärna på goda idéer, men då får Socialdemokraterna först bevisa att det här är en effektiv väg att ge sig in på. Ingenting tyder på det hittills.

Jag tror som sagt på att jobba med de regelverk, de planprocesser och de förutsättningar som finns för att få en effektivare byggbransch och ett effektivare byggande. Sedan tror jag också att de kommunala bostadsbolagen, kommunerna och alla andra aktörer har en viktig roll för att sätta press på dem som bygger. Det visar också exempel som vi har runt om i landet. Sätter man tydligare press på byggaktörerna och har tydligare idéer om vad man vill åstadkomma kan man åstadkomma en hel del. Det finns mycket att göra på den kommunala sidan hos kommunala bostadsbolag men självklart också hos många privata beställare av byggen. Det är också en väg att pröva i framtiden.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2011/12:15 om åtgärder med anledning av ny socialbidragsstatistik

Anf. 17 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Teres Lindberg har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder med anledning av den nyligen presenterade statistiken från Socialstyrelsen och i så fall vilka.

Sjukpenningförsäkring är en försäkring för inkomstbortfall på grund av sjukdom, och så har det alltid varit. För att en person ska kunna få sjukpenning krävs således att personen har en sjukpenninggrundande inkomst. För detta krävs i sin tur en viss arbetslivsanknytning. Sjukförsäkringsreformen har inte inneburit någon ändring i denna grundprincip.

För de personer som saknar sjukpenninggrundande inkomst vid insjuknande utgör försörjningsstödet det yttersta skydds nätet. Så har det också alltid varit.

Den statistik som hänvisas till i interpellationen undersöker inte de bakomliggande orsakerna till att personer inte har sjukpenning utan uppbär försörjningsstöd i stället. En sådan undersökning har däremot gjorts av Sveriges Kommuner och Landsting, SKL. Resultaten av den undersökningen tyder på att endast en liten grupp personer har sökt försörjningsstöd på grund av den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen, knappt 1 procent av de totala kostnaderna för försörjningsstöd. SKL:s undersökning visar att ingen eller mycket svag arbetsmarknadsanknytning är den huvudsakliga förklaringen till att personer med arbetsoförmåga på grund av sjukdom uppbär försörjningsstöd i stället för sjukpenning. Andra undersökningar som Försäkringskassan har gjort om de olika fasta tidsgränserna i sjukförsäkringen visar liknande resultat.

Sjukförsäkringsreformen har i huvudsak fungerat bra. Många sjukskrivna möter nu mer aktivitet, tidigare insatser och tydligare spelregler på vägen tillbaka till arbetsförmåga. Detta har lett till färre sjukskrivna och kortare sjukskrivningsperioder. Jag vill dock inte alls neka till att det även har funnits problem med de nya sjukförsäkringsreglerna. Trots reformens ambition att ge stöd på vägen tillbaka har en del drabbats av orimliga konsekvenser. Regeringen har också identifierat ett antal sådana situationer. För att åtgärda dessa har ett antal förslag till förbättringar nyligen lämnats till riksdagen i höstens budgetproposition.

Anf. 18 TERES LINDBERG (S):

Fru talman! Först ber jag att få tacka ministern för svaret.

Jag har med anledning av Socialstyrelsens statistik i augusti skrivit en interpellation och ställt frågan om ministern avser att vidta några åtgärder med anledning av densamma. Statistiken visar bland annat att äldre med ohälsa drabbas hårt. För min del tycker jag att statistiken är direkt skrämmande.

Var fjärde socialbidragstagare i åldersgruppen 50–64 år tvingas att söka hjälp från socialen på grund av ett sjukförsäkringsrelaterat försörjningshinder. 25 procent av de äldre bidragstagarna tvingas alltså att knacka på socialkontorets dörr därför att de drabbats av ohälsa och inte får någon eller otillräcklig ersättning från sjukförsäkringen. Och en hel del av dem är sjukskrivna med läkarintyg.

Ser vi enbart till gruppen 60–64 år, alltså de som snart ska gå i ålderspension, är siffrorna ännu mer förskräckande. Där handlar det om att nästan var tredje tvingas till socialbidrag på grund av att sjukförsäkringen brister.

Statistiken visar att vi, på grund av brister i sjukförsäkringen, håller på att producera en växande grupp fattigpensionärer.

Har man dessutom i åtanke det stora mörkertal som inte syns i Socialstyrelsens statistik blir man mörkrädd.

Ofta har den som slitit ut sig efter ett långt förvärvsliv en make eller maka som har en inkomst eller besparing som gör att hushållet inte är berättigat till socialbidrag. Dessa finns inte med; de är bara fattiga.

Vi vet att det i mer än en tredjedel av de större företagen finns före detta långtidssjuka som jobbar deltid av hälsoskäl. Många av dem får

ingen ersättning alls från Försäkringskassan. Det handlar, av allt att döma, ofta om äldre som blivit utförsäkrade, gjort slut på sina deltids-sjukpenningdagar, blivit av med sin sjukersättning eller tidigare varit förtidspensionerade men ändå valt att jobba kvar i stället för att söka andra jobb.

En del av deras arbetskamrater har kanske valt att inte ens söka stöd via Försäkringskassan på grund av att de misstänker att dagens regelverk är så snävt att de ändå inte får något stöd.

Denna verklighet är viktig att ha i åtanke när regeringen slår sig för bröstet och hävdar att fler till följd av de skärpta sjukreglerna har kommit närmare arbetsmarknaden. I regeringens och Försäkringskassans utvärderingar sorteras exempelvis de som mist sin halv- eller deltidsersättning från sjukförsäkringen under rubriken ”i arbete” trots att det enda som har hänt är att de fattiggjorts på grund av sin förlorade ersättning från sjukförsäkringen.

Den verklighet som skyntar i dessa nya bidragssiffror och i övrig befintlig statistik borde åtminstone stämma socialförsäkringsministern till en stunds självkritisk eftertanke. Att så många människor som slitit och betalt skatt under ett långt förvärvsliv tvingas uppsöka socialkontoret eller blir beroende av allmosor från andra när de drabbas av ohälsa signalerar att det finns allvarliga brister i dagens sjukförsäkring.

Betänker man dessutom att åtstramningarna i sjukförsäkringen de senaste åren genererat ett stort överskott som finansierat den borgerliga regeringens skattesänkningar blir bilden ännu mer problematisk – åtminstone för mig.

Har Sverige inte längre råd med ett anständigt allmänt försäkrings-skydd när vi blir sjuka och vår arbetsförmåga sviktar? Är det viktigare att medelvensson, så länge han är ung och frisk, ska ha råd att köpa en extra platt-tv?

Man måste ställa sig frågan om det är rimligt att de senaste årens skattesänkningar tvingar människor som under ett helt arbetsliv varit med och bidragit med sina skattebetalningar att stå med mössan i hand och be om en nådegåva från kommunen, från en anhörig eller från kyrkans välgörenhetsverksamhet.

Anf. 19 FINN BENGTSSON (M):

Fru talman! Jag tackar interpellanten för en interpellation i ett viktigt ämnesområde och för att vi för säkerhets skull fick höra hela interpellationen läsas upp en gång till. Jag tackar också statsrådet för svaret som förtydligar en del av de felaktigheter som beskrivs i interpellationen och som jag tänkte att vi kunde diskutera en stund.

Precis som statsrådet säger har den typ av statistik från Socialstyrelsen som hänvisas till inte möjlighet att ta sjukskrivningarnas orsaker till grund för att tolka det i förhållande till försörjningsstödet. Det har däremot Sveriges Kommuner och landstings, SKL:s, rapport som just har gjorts för att titta på om det är en katastrofal situation eller ej.

Uppgifterna i SKL:s studie om ekonomiskt bistånd visar inte alls på denna ökning. För de tre studerade kommunerna ligger det i genomsnitt under 1 procent. För Borlänge är det 0,9 procents, för Halmstad 0,8 procents och för Hässleholm 0,02 promilles ökning av den totala utgiften för försörjningsstöd som kan knytas till sjukförsäkringsreformen.

Det är också viktigt att notera att statsrådet tillsammans med Alliansens ledamöter i socialförsäkringsutskottet gått ut på DN Debatt och förklarat effekten av att man har gjort en förbättring av sjukförsäkringsreformen.

Jag uppskattar att vi har ett politiskt samtalsklimat kring en sådan här svår och viktig fråga som har blivit bättre, och jag hoppas att debatten kan fortsätta i denna anda.

Vi bör vara överens om att utgångspunkten för själva sjukförsäkringsreformen går tillbaka till den tidigare socialdemokratiska statsministern Göran Persson, som i budgetpropositionen 2002/03 såg att vi inte hade råd att ruinera landet med en icke fungerande sjukförsäkring. Han gav i uppdrag till Anna Hedborg, socialdemokrat, före detta socialförsäkringsminister och senare generaldirektör på Försäkringskassan, att utreda hur ett förslag skulle kunna se ut.

Förslaget hamnade på regeringens bord våren 2006. Hösten 2006 förlorade Socialdemokraterna valet, varefter alliansregeringen i stort sett har genomfört de huvudentioner för hur man skulle förbättra sjukförsäkringssystemet som Göran Persson lät Anna Hedborg så elegant klä i ord.

Interpellanten raljerar över att åtstramningarna i försäkringen, som var nödvändiga för att rädda den till dem som verkligen behöver den, skulle ha tillkommit för att finansiera skattesänkningar. Ja, så kan man beskriva det, men man kan också beskriva det som att skattesänkningar till dem med lägst löner ger totalt fler som arbetar och betalar skatt. Det ger också fler människor med lägre inkomster mer pengar över i plånboken, vilket stimulerar ekonomin. Det är inte minst viktigt i det finansiella läge vi har.

Det som vi inte har i onödigt ohälsotalsutdebiterande för att sjukförsäkringen fungerar bättre ger också möjlighet för regeringen att satsa 1 miljard kronor på sjukvården i form av kömiljarden. Det investeras 1 miljard extra i rehabilitering med en rehabiliteringsgaranti och en rehabiliteringsmiljard.

I årets budget noterar jag att alliansregeringen sätter av ytterligare 500 miljoner kronor till rehabilitering medan Socialdemokraterna i all sin påstådda välvilja vad gäller rehabilitering inte förmår mer än mindre än hälften, nämligen 200 miljoner kronor.

Det är viktigt att debatten sköts på ett anständigt sätt och att man håller sig till de siffror som är riktiga. Ur Socialstyrelsens statistik går det inte att utläsa att förhållandet skulle vara så illa som beskrivs av interpellanten.

Anf. 20 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Låt mig först säga, utan en sekunds ironi, att jag vet från vår gemensamma tid i Stockholms stadshus att både interpellanten och jag är engagerade i frågan om socialbidrag och negativa konsekvenser av långvarigt socialbidragsberoende. Jag vet att vi båda är fyllda av ambitionen att det så långt det över huvud taget är möjligt ska undvikas. Jag säger det först för att inte förringa frågeställningen, för det menar jag verkligen.

Interpellanten är ute efter att kritisera sjukförsäkringsreformen men ifrågasätter i praktiken grundläggande drag i den svenska välfärdsmodellen. Från 1955 och framåt har vi en grundläggande arbetsfördelning

som säger att man har en sjukpenninggrundande inkomst, en försäkrad inkomst till grund för sjukpenning. Det gäller de allra flesta människor. Det är en otroligt god anledning i Sverige att inte bara ha ett jobb utan också vara skattebetalare. Det bygger på arbetslinjen och har uppmuntrat arbete. Det är en hörnsten i den svenska välfärdsmodellen.

Vi kommer dock alltid ha människor som av olika skäl aldrig har arbetat. För dem är den andra pelaren lika viktig, att vi har ett välfärds-system som också skyddar dem som inte har någon försäkrad inkomst att falla tillbaka på. Det är försörjningsstödet med sina nödvändiga nackdelar.

Vi ska göra allt vi kan för att människor ska ha en egen inkomst – eget arbete, egen försörjning och därmed försäkrad inkomst. Men för de som inte kan ha det ska vi inte backa från behovet av försörjningsstöd. Detta är de principiella sakerna.

Om man blandar äpplen och päron och tar med de människor som i dag har försörjningsstöd för att de aldrig har varit inne på arbetsmarknaden och råkar vara sjuka kritiserar man helt fel sak.

Jag är helt öppen för en principiell diskussion om vi har rätt arbetsfördelning i svensk välfärdspolitik. Ska vi ha inkomstförsäkringar och yttersta skyddsnät eller ska vi ha medborgarlön till alla människor som bottenplatta? Det kan man mycket väl diskutera. Det är dock inte det som jag uppfattar att vi just nu diskuterar.

Ska man vara noggrann med siffrorna och ta Socialstyrelsens siffror på allvar – även om de som jag sade i min inledning inte förklarar orsaken till varför människor behöver ha försörjningsstöd – är det 5 procent av allt försörjningsstöd som utgår för att en person saknar sjukpenning.

Det betyder att dessa människor saknar sjukpenning för att de aldrig har arbetat. Det betyder inte att de på grund av vare sig nuvarande eller någon tidigare sjukförsäkring har missgynnats av sjukförsäkringssystemet. Det är därför SKL:s siffror blir viktiga. Endast 1 procent av de samlade utbetalningarna i deras undersökning emanerar från det faktum att någon har lämnat sjukförsäkringen. 99 procent av allt försörjningsstöd utbetalas av helt andra skäl. Jag delar uppfattningen att det är en viktig sak att observera att många människor i Sverige i dag har försörjningsstöd på grund av arbetslöshet eller sjukdom, människor som av olika skäl aldrig har kommit in i försäkringssystemen. Ju fler människor som snabbt kommer tillbaka in i försäkringen och arbetslivet, desto färre kommer att ens riskera att behöva försörjningsstöd i nästa skede.

När jag sagt allt detta vill jag säga en sak till. Det är framför allt de långvariga försörjningsstöden som vi har skäl att bekymra oss över. Därför finns det allvarliga skäl att fundera på vad som händer i familjer där båda är i behov av försörjningsstöd, har barn hemma och de aldrig får se sina föräldrar gå till jobbet och komma hem med egen inkomst. Det är en viktig fråga. Det har ingenting med den riktiga sjukförsäkringsreformen att göra.

Anf. 21 TERES LINDBERG (S):

Fru talman! Herr minister! Jag har hört ministerns svar på min interpellation, och jag är tveksam till om ministern verkligen förstått frågeställningen i den. Jag talar inte om totalen över huvudet taget. Jag talar om den grupp som uppbär försörjningsstöd och är över 50 år, särskilt de

mellan 60 och 64 år. Det handlar alltså om de sista 15 åren i arbetslivet, eller den tid man hade kunnat vara i arbetslivet.

Ministern säger att Socialstyrelsens statistik inte tar upp anledningen till sjukskrivningarna. Det är precis det den gör! Den bryter dessutom ned statistiken på ålder. Det jag tar upp är den oroande utvecklingen i att vi just nu i Sverige håller på att producera en växande grupp fattigpensionärer. Det är nämligen det som de kommer att bli. När de lämnar försörjningsstödet får de en pension som de inte kommer att kunna leva på.

Långt mer än hälften av de över 50 år som har sjukrelaterade anledningar till försörjningsstöd har i själva verket rätt till sjukpenning eller ersättning. De har alltså arbetat, Ulf Kristersson. Problemet är att sjukpenningen inte räcker för att försörja sig. Det går att läsa såväl i Socialstyrelsens statistik som i SKL:s undersökningar. Tittar vi bara på gruppen 60–64 år med rätt till sjukpenning är den tre gånger så stor som resten. Den stora majoriteten av gruppen, de som har sjukrelaterade anledningar till att de uppbär försörjningsstöd, har alltså rätt till sjukpenning.

Sedan kan vi utifrån det underlaget bara gissa hur många av 50-plussarna som uppbär försörjningsstöd utan att ha sjukpenning och som dessutom är utförsäkrade från sjukförsäkringen. Troligtvis är det så, det vet jag inte här och nu, men många av dem har tidigare uppburit sjukpenning och haft rätt till sjukförsäkring för att de faktiskt har arbetat.

Oavsett vilken statistik man läser ser man tydliga indikationer på utvecklingen för äldre, en grupp som vi borde visa betydligt mer respekt i stället för att tvinga dem till socialbidrag, det yttersta skydds nätet. Jag håller med ministern om att försörjningsstödet ska vara just det yttersta skydds nätet. Det är förvisso bra att ministern kommit till insikt om att sjukförsäkringsreformen inneburit problem. Jag är dock inte beredd att instämma i att den i huvudsak fungerat bra. Först nu ser vi de verkliga effekterna av reformen, och det bådär inte gott.

I sitt interpellationssvar hänvisar ministern till ett antal förslag till förbättringar i höstbudgetpropositionen. Det var riksdagen som i våras tvingade regeringen till det. Det var inte riktigt ett initiativ från regeringen, men vi är så klart glada för att de finns med. Det hade sett riktigt illa ut om satsningarna inte hade funnits med. Men mig veterligen handlar dessa insatser inte på något sätt om gruppen äldre, de som riskerar att bli fattigpensionärer, så svaret på min interpellation är uppenbarligen nej. Ministern och regeringen avser inte att vidta några åtgärder med anledning av de signaler vi kan se. Det hade varit mer uppriktigt att också säga det.

Anf. 22 FINN BENGTSSON (M):

Fru talman! För att man ska förstå den här debatten måste man kanske ha läst den rapport som Socialstyrelsen gett ut. För enkelhets skull finns det en tabell på s. 14 som mycket tydligt klargör vilka siffror det handlar om.

Om vi tittar på de fem huvudanledningar i den åldersgrupp som nu utpekats, 50-plussarna som jag själv tillhör även om jag inte riktigt känner mig som pensionär än så länge, kan man säga att en av de fem huvudanledningarna till att man uppbär försörjningsstöd är att man först och främst är arbetslös utan att ha rätt till arbetslöshetsersättning. Det är den absolut vanligaste orsaken.

Näst vanligast är att man har arbetshinder av sociala skäl, och sedan kommer arbetslöshet med otillräcklig ersättning. Dessutom finns där mycket riktigt två anledningar relaterade till sjuk- och aktivitetsersättning, alltså den tidigare förtidspensionen, där man har en otillräcklig ersättning men också sjukskrivning, precis som ministern nämnde, utan att ha rätt till sjukpenning.

Det är i det sammanhanget SKL:s mycket tydliga studie om eventuell koppling till sjukförsäkringsreformen blir intressant. I den studien framgår nämligen att nästan 20 procent av de totala kostnaderna för ekonomiskt bistånd som går till personer som är sjuka med läkarintyg utgörs av gruppen så kallade nollklassade, de som alltså inte har rätt till någon sjukpenninggrundande inkomst. Det är just den gruppen som man från regeringens sida åtgärdar i höstens budgetproposition, en grupp som inte heller tidigare, under socialdemokratins, hade rätt till någon sjukpenninggrundande inkomst och som rimligen krävde ett ekonomiskt bistånd.

Det förefaller lite konstigt att interpellanten nämner att det behövs självrannsakan från ministrarnas sida beträffande det man kallar blivande fattigpensionärer, som jag inte tror kommer att vara konsekvensen, när lite självrannsakan kanske också behövs med tanke på att Socialdemokraterna inte löste problemet under sin regeringstid.

Anf. 23 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Med all respekt för problemets art vill jag säga att socialdemokratien har haft ett femtiotal år på sig att lösa den principiella frågan om man vill inkludera människor med alltför låg sjukpenninggrundande inkomst i sjukförsäkringen på ett sätt som Teres Lindberg nu antyder. Jag kan förstå den intellektuella orsaken till ett sådant resonemang och överge den svenska välfärdsmodellen, såsom vi känner den, för det är vad Teres Lindberg i praktiken är ute efter.

Låt oss kolla siffrorna i detalj. År 2010 hade riket 10 847 personer i åldersgruppen 60–64 år med försörjningsstöd, enligt Socialstyrelsen. Av dessa hade 155 individer otillräcklig sjukpenning, alltså sjukpenning på en mycket låg nivå så att de begärde och fick försörjningsstöd som komplement. 787 personer saknade helt sjukpenning, precis den grupp som vi tidigare talade om. 1 994 personer hade en otillräcklig sjukersättningsnivå, sannolikt sjukersättning på deltid och oförmåga att arbeta i övrigt.

Man behöver inte på minsta sätt negligera bekymret av ekonomiskt slag för den gruppen, men det är precis det som försörjningsstödssystemet också är till för att korrigera, alltså när människor inte får de pengar som de absolut behöver. Sedan har vi, givet detta, alla goda skäl i världen att inkludera fler människor i arbetskraften, inkludera fler människor som verkligen har en egen inkomst, människor som blir försäkrade så att de slipper gå till socialtjänsten och begära försörjningsstöd.

Anf. 24 TERES LINDBERG (S):

Fru talman! När argumenten tryter återkommer man ständigt till att socialdemokratien haft de senaste 50 åren på sig. Men nu är det du, Ulf Kristersson, som är minister, och det är du som är ansvarig. Signalerna är tydliga även om du blundar för dem. Det är därför jag står här och försöker påpeka problemen utifrån de signaler vi ser och vad de faktiskt kommer att innebära.

Det finns flera undersökningar på det här området. Till exempel har TCO mycket tydligt visat sambandet mellan utförsäkringar och försörjningsstöd. Det finns ett mycket tydligt samband här. De sjuka som är äldre, som har ett långt arbetsliv bakom sig och kanske till och med är så pass gamla att de inte klarar att skola om sig och ta ett annat arbete, de får inte i ditt Sverige ett värdigt avslut på sitt arbetsliv. Det är det som den här frågan handlar om, ingenting annat. Sedan kan vi stå här och tjafsa om siffror och säga att det är socialdemokratin som skulle ha löst detta för 50 år sedan. Men sådan är inte verkligheten. Det handlar om ett värdigt avslut på arbetslivet, vilket jag tycker att alla borde ha rätt till.

Anf. 25 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Det finns en undersökning som kartlägger kopplingen mellan människor som har lämnat försäkringen och försörjningsstöd. Den gjordes av SKL och kan säkert kompletteras av fler. Det finns också en liten undersökning gjord av kassan. Den antydde att 1 procent av de samlade kostnaderna för försörjningsstöd kommer av det faktum att människor efter två och ett halvt år har lämnat sjukförsäkringen. Det ska inte på något sätt förringas. Det är 1 procent. 99 procent har andra orsaker.

Det andra jag vill säga är att vi har identifierat ett problem, och där tror jag att ni delar vår syn. Det gäller en grupp människor som kallas nollklassade för att de har haft en tidsbegränsad sjukersättning och därför har haft en garantinivå som försvann när den tidsbegränsade sjukersättningen försvann. Denna ganska lilla men utsatta grupp människor försöker vi nu hjälpa till mer permanent försörjning genom ett speciellt försäkringskydd i den proposition som vi just lagt fram.

Det tredje jag vill säga är att inte heller ni i er budgetmotion lägger fram några principiella förslag som ändrar på den svenska konstruktionen med inkomstförsäkring och yttersta skydd som skulle lösa de problem som du säger att du har identifierat. Antingen får man säga att detta är en konsekvens av en modell som vi båda står bakom eller så får ni göra er omaket att föreslå skarpa förslag som förändrar saken.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2011/12:19 om fortsatta utförsäkringar

Anf. 26 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Tomas Eneroth har frågat mig om jag anser att det är ett problem att tiotusentals människor blir utförsäkrade och om jag avser att vidta några åtgärder.

En av de viktigaste frågorna för regeringen när den tillträdde i oktober 2006 var att minska det omfattande utanförskapet från arbetsmarknaden som till stor del bestod av sjukfrånvaro. Regeringen har under föregående mandatperiod genomfört en rad åtgärder som syftar till återgång i arbete. Åtgärderna har stor bredd och omfattar såväl ändringar som rör regelverket för sjukskrivningsprocessen, exempelvis tidsgränser

för bedömning av arbetsförmåga, som nya samverkans- och stödåtgärder för att underlätta för sjukskrivna att komma tillbaka i arbete.

Sjukförsäkringsreformen har gett resultat. Sjukskrivningsprocessen har blivit mer aktiv. Färre individer blir sjukskrivna och sjukperioderna har blivit kortare. Regeringen anser att begränsningen av hur länge en sjukskrivning ska kunna pågå är en viktig del av denna reform. Före reformen var det inte ovanligt med sjukskrivningar som pågick fem till tio år och även betydligt längre än så. Det har visat sig vara i det närmaste omöjligt att komma tillbaka till arbetslivet efter långa, passiva sjukskrivningar. Därför är det viktigt att se till att arbetslivsinriktad rehabilitering så tidigt som möjligt sätts in där det behövs. Undantag från tidsgränserna finns vid allvarliga sjukdomar, arbetsskada och ytterligare ett antal situationer.

I budgetpropositionen föreslår regeringen att Försäkringskassan ska – efter en individuell bedömning – kunna betala ut sjukpenning utöver två och ett halvt års tid i sjukskrivning i fler situationer än med dagens regler. Vidare införs en sjukpenning i särskilda fall och ett boendetillägg för de personer som har haft tidsbegränsad sjukersättning och är för sjuka för arbete eller arbetslivsinriktad rehabilitering. Dessa nya förmåner har betydelse för dem som saknar sjukpenninggrundande inkomst, det vill säga nollklassade, och för dem som har en låg sjukpenninggrundande inkomst. Genom de nya förmånerna kommer dessa personer att kunna få en ersättning motsvarande vad de hade tidigare.

I budgetpropositionen finns också förslag om en omfattande satsning på arbetslivsinriktad rehabilitering.

De förändringar som regeringen har föreslagit syftar till att säkerställa att den som är svårt sjuk och inte kan arbeta ska kunna få ersättning samtidigt som sjukförsäkringen ska ge drivkrafter och stöd för återgång i arbete.

En väl fungerande sjukförsäkring bygger på en balans mellan drivkrafter och stöd för individen. Den sjukförsäkring som vi hade på slutet av 1990-talet visar vad som händer när denna balans inte finns.

Anf. 27 TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Jag noterar dock att jag inte får svar på frågorna i min interpellation. Det är lite sorgligt. Jag frågade om regeringen tycker att det är ett problem att över 50 000 hittills har utförsäkrats från sjukförsäkringen och att tiotusentals kommer att bli utförsäkrade under de kommande åren. I stället får jag en allmän reflektion över sjukförsäkringen. Det är i och för sig intressant, men relativt tomt på innehåll.

Det sägs att man genomförde reformeringen för att minska utanförskapet. Nu är det bara så att det där utanförskapet, som var så populärt att diskutera och debattera för moderata statsråd 2006 och 2007, talar man tyst om nu, eftersom utanförskapet är lika stort nu som då. Trots gigantiska skattesänkningar och omfattande nedmonteringar av trygghetssystem är utanförskapet lika stort – eller kanske just därför. Den som trott att ensidigt sänkta skatter och försämrade trygghetssystem skulle leda till att fler kom i arbete har alltså uppenbarligen haft fel.

Däremot har statens kostnader minskat; det är ingen tvekan om det. Statens kostnader för sjukförsäkring har minskat högst väsentligt. Det

gör att sjukförsäkringen nu går med stora överskott. Men i stället för att satsas på rehabilitering eller sjukpenning har de resurserna gått någon annanstans. Det är kommuner som fått stå för en stor del av notan genom ökade försörjningsstöds kostnader. Men det är också individer som har hamnat i kläm, genom att de fått sänkt levnadsstandard, tvingats låna av vänner och kamrater eller blivit beroende av en karl som kan försörja dem.

Det som inte heller uppmärksammas av de här effekterna är att när man sänkte taken för 1,7 miljoner löntagare innebar det att en mycket stor del såg sig tvingade att betala egna kompletterande försäkringar. Just nu växer den privata försäkringsmarknaden väldigt kraftigt, för det är den enda möjligheten om man vill få ett rimligt skydd vid sjukdom. Men vi vet hur det är med privata försäkringar: Det är bara den som har råd och som är försäkringsbar som kan ta dem. Just nu har vi en utveckling där väldigt många människor blir eller riskerar att bli oförsäkrade för att de inte accepteras; tidigare utslitningsskador, ärftliga sjukdomar eller andra hälsoproblem gör att de inte är lönsamma på en privat försäkringsmarknad. Den privatisering som just nu sker på försäkringsområdet kommer att leda till ökade klyftor, till allt fler oförsäkrade och till en samhällsekonomiskt väsentligt dyrare och ineffektivare försäkringsmodell. Priset för detta systemskifte kommer att vara väldigt högt för Sverige långsiktigt.

Det interpellationssvaret ger är egentligen en lista på hur regeringen nu tvingas ändra i sin sjukförsäkringsreform och reparera en del av alla de fel som finns i den. Här nämndes nollklassade. Skälet till att regeringen nu tvingas justera ersättningen till nollklassade är att vi i riksdagen har tvingat regeringen till detta. Vi stod här och debatterade mitt i sommaren, den 1 juli. Vi voterade och vann mot de borgerliga partierna. Regeringen var nu tvingad att återkomma med förslag om att förbättra stödet för de nollklassade. Samma sak gällde förslag om förändrad prövning vid 180 dagar.

Man ser också i interpellationssvaret att regeringen föreslår ännu en oskälighetsregel. Allvarligt talat: Även om det låter behjärtansvärt att man i prövningen vid stupstocken ska ha en oskälighetsregel ska vi komma ihåg att den modellen har prövats tidigare. När man prövade den vid 180 dagar tror jag att den tillämpades vid ett enda tillfälle. Även i budgetpropositionen säger regeringen att det kommer att vara en mycket liten omfattning. Medialt är det genialt att försöka skjuta undan det och säga att man löser problemen, men i verkligheten kommer utförsäkringarna att upphöra.

Det leder till att jag tvingas upprepa frågorna från min interpellation. Är det så att regeringen egentligen inte tycker att utförsäkringarna är ett problem? Redan före reformeringen av sjukförsäkringen visste ni om det. Det visar interna pm från Regeringskansliet. Grundfrågan är: Tycker regeringen att det är ett problem att 50 000 hittills har utförsäkrats och att tiotusentals ytterligare kommer att bli utförsäkrade framöver?

Anf. 28 FINN BENGTSSON (M):

Fru talman! Vi får tacka Tomas Eneroth för en interpellation som är viktig att debattera och diskutera samt tacka statsrådet för ett utförligt svar på det som jag tycker är huvudpoängen i interpellationen.

Frågan som Tomas Eneroth reser om dem som har lämnat sjukförsäkringen för att i stället prova arbetslivsintroduktion när de uppnått den maximala tiden för sjukskrivning är väldigt intressant att reflektera över, men inte bara på ett sätt, som Tomas Eneroth gör – det är synd om alla dessa människor, menar han.

Redan med befintligt regelverk är det en fjärdedel som på grund av undantagen finns kvar i sjukförsäkringen. Här talar vi om många tiotusentals. I den senaste statistiken från Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen som publicerades den 3 augusti i år är det 12 907 personer som fram till sista kvartalet 2010 är fortsatt kvar i sjukförsäkringen utöver den bortre tidsgränsen tack vare de undantag som finns. Nu blir det med det förslag som regeringen har lagt fram ytterligare möjligheter att göra en individualiserad bedömning. Jag tror att vi kommer att hamna rätt.

Det är också intressant att se vad som händer med dem som går över från sjukförsäkringen till arbetslivsintroduktionen. Enligt den statistik som Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen själva redovisar är det 4 694, närmare 13 procent, som har arbete och 10 procent som är arbetsökande. Det finns 8 719, 24 procent, som deltar i program hos Arbetsförmedlingen.

Om inte denna reform hade genomförts, vilka alternativ hade dessa människor haft att fortsätta i en passiv sjukskrivning – som varade så länge som nämns i ministerns svar? Det handlar inte om de som var sjukskrivna i två och ett halvt år, utan här handlar det om fem eller tio år. När jag besöker arbetsförmedlingarna berättar de att när den första stormen hade lagt sig och det fanns möjlighet att utvärdera arbetskapacitet med arbetslivsinriktad rehabilitering och andra åtgärder handlade det om sådana som hade varit borta från arbetsmarknaden i ett decennium, inlåsta i ett passivt sjukskrivningssystem som aldrig var avsett för den typen av härbärgering. Det gav inte dessa individer möjlighet till rehabilitering eller att komma tillbaka till arbetslivet. Detta var ett cyniskt sätt att så småningom se dem glida över i förtidspension genom att det inte fanns en bortre tidsgräns.

Precis som ministern poängterar är den bortre tidsgränsen viktig, fru talman. Den bygger på den slutsats som Anna Hedborg drog i den utredning som Göran Persson gav henne i uppdrag att göra, nämligen att det behövs en bortre tidsgräns, precis som alla andra i världen som värnar ett trygghetssystem har – ett sjukförsäkringssystem.

När förslaget presenterades kommenterade LO det med att säga att 15 månader vore en lämplig bortre parentes. Nu finns det ett regelverk som ger två och ett halvt år, vilket är betydligt längre tid och en mer anpassad bortre gräns. Om den gränsen tas bort kommer vi att återgå till det gamla sjukförsäkringssystemet som inte fungerade. Det leder till att folk inte ses, inte tas om hand, inte ges möjligheter att testa sin eventuella arbetsförmåga hos den myndighet som är bäst på detta, nämligen Arbetsförmedlingen.

Därför är det kontraproduktivt, fru talman, att gå tillbaka till en ordning utan en bortre tidsgräns – precis som LO sade och Anna Hedborg föreslog. Det är viktigt att inse att reformen behöver vårdas och värnas. Det är det som kommer fram i den förbättring som har gjorts i budgetpropositionen. Jag vill betona att förslaget lades fram i en departements-

skrivelse från regeringen innan riksdagen började debattera frågan. Det stämmer inte helt, Tomas Eneroth, att nollklassade skulle vara ett påhitt från riksdagen som regeringen inte har uppfattat. Det är regeringens ursprungsförslag att ge nollklassade sjukpenninggrundande inkomst.

Anf. 29 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag är naturligtvis glad att riksdagen instämmer i våra kloka förslag från såväl vårens som höstens budgetproposition.

Det är å ena sidan genuint bra att vi då och då har en välfärdspolitisk diskussion som handlar om principer och vad som är rätt och fel. Är vi på väg åt rätt håll i Sverige eller har vi allvarliga problem med de grundläggande konstruktionerna av vår välfärdspolitik? Å andra sidan är jag förvånad över att jag så ofta hör bredsidor riktade mot den samlade svenska välfärdsmodellen från socialdemokrater. De ifrågasätter hela grundidén bakom huvudbenen i välfärdspolitiken, nämligen den försäkrade inkomsten som bygger på arbete. Det är sjukpenninggrundande inkomst å ena sidan, som inkluderas i kollektiva försäkringar som ger starka skäl att arbeta och betala skatt. Samtidigt har vi å andra sidan internationellt sett ett omfattande skydd för de människor som inte kan arbeta eller inte har hunnit arbeta av olika skäl.

Om allt detta kan man diskutera, men jag tycker att det är anmärkningsvärt att vi allt oftare tvingas försvara den svenska välfärdsmodellen mot socialdemokrater som förefaller ifrågasätta den.

Till detta kommer att vi har avtalade försäkringsskydd för en stor del av de arbetande svenskarna. 90 procent har avtalsförsäkringar där parter har gått hand i hand, ibland före det offentliga, ibland efter det offentliga, i specialsydda, skraddarsydda, lösningar för dem själva. De tar också hänsyn till hur mycket löneutrymme man är beredd att avsätta för att förbättra sitt försäkringsskydd. Allt detta kan också diskuteras. Det är värdefullt att vi har en blandning av ett offentligt garanterat lagstadgat skydds nät och stor frihet för arbetsmarknadens parter att lösa frågorna själva.

Till detta vill jag säga att vi internationellt sett har en ambitiös välfärdspolitik. Internationellt sett har vi ambitioner som går långt utöver de allra flesta i att garantera människors inkomst när de av olika skäl inte kan arbeta och försörja sig själva. Hela den andemeningen bygger på att vi har fler människor än i många länder som arbetar och har egna individuella inkomster, män och kvinnor, unga och gamla. De sakerna går hand i hand och är otroligt viktiga att värna. Inget välfärdssystem kommer att överleva om inte de allra flesta människor som kan arbeta och försörja sig själva också verkligen gör det.

Så till de människor som lämnar sjukförsäkringen. Ungefär 50 000 personer lämnade sjukförsäkringen 2010. Av dem var det ungefär 20 procent som i praktiken inte lämnade sjukförsäkringen utan stannade kvar därför att de fick antingen fortsatt sjukpenning eller sjuk- och aktivitetsersättning. De fick till slut antagligen precis den permanenta stödform som många av dem ganska länge hade begärt.

Av de kvarvarande 40 000 personerna som lämnade sjukförsäkringen efter maxtiden två och ett halvt år kom ungefär hälften så småningom tillbaka till sjukförsäkringen, därför att de var precis som reglerna förutspår, fortsatt sjuka, det vill säga de kunde inte komma närmare arbets-

marknaden med Arbetsförmedlingens insatser, och de hade rätt att komma tillbaka in i sjukpenningen. Det är helt riktigt. Detta är i grund och botten ett fungerande system, med den viktiga skillnaden att vi definierade risken för oro vid byte av huvudman, ersättning och ekonomisk nivå som problematisk. Därför tidigarelägger vi de insatserna, så att man snabbare kan bli överens om den långsiktiga färdvägen.

Den andra halvan som kommer närmare arbetsmarknaden, de omkring 4 500 personer som fick ett arbete, de omkring 8 500 personer som befinner sig i arbetsmarknadspolitiska insatser, skulle med ert system varit kvar i sjukpenningen för evigt. Hade det verkligen varit bättre?

Anf. 30 TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Det är uppenbart att vi har olika verklighetsbilder av hur sjukförsäringen fungerar och vad sociala försäkringar är. Jag noterar att statsrådet Ulf Kristersson allt oftare talar socialpolitik och försörjningsstöd. Han har inte riktigt förstått skillnaden mellan sociala försäkringar, ersättningar och det bidragssystem som allt fler blir hänvisade till när standardförsäkringar inte längre fungerar. Det är effekten av systemskiftet.

Från ersättningsssystem där man avstår en del av sitt löneutrymme för att kunna få 80 procent ersättning när man blir sjuk, en betald försäkringspremie, är det nu allt fler som inte längre blir berättigade till försäkringspremien. De är utsorterade och tvingas ta privata kompletterande försäkringar. De stängs av och utförsäkras. Det är grunden för interpellationen.

Många reagerar på detta och tycker att det är fruktansvärt. Jag har här med mig en namninsamling som har gjorts i huvudsak i Kalmar län. Bara i lilla goa Kalmar län, en viktig del av Småland, har tusentals människor skrivit under. Det finns också ett litet usb-minne. Jag tänkte överlämna namninsamlingen till statsrådet. Det är den protest som dessa människor vill framföra. De vill visa att det är oacceptabelt att personer som genomgår cellgiftsbehandling tvingas säga upp sig under pågående rehabilitering för att de ska prövas mot en fiktiv arbetsmarknad efter 180 dagar. Det är orimligt att personer som genomgår rehabilitering tvingas avbryta den därför att de råkar ut för en bortre administrativ tidsgräns. Här finns personer som trots otaliga läkarutlåtanden ändå inte har fått rätt ersättning eftersom ärendet prövas i flera instanser. När de till slut får rätt ersättning efter att ha skuldsatt sig, lånat av släktingar och vänner, får de knappast en ursäkt, inte ens ränta på pengarna. I stället blir de skyllda för att vara bidragstagare. Trots att de har betalat skatt, ersättningar och sociala avgifter hela livet gäller inte den försäkring de har gjort sig förtjänta av.

Här finns också personer som har skrivit under som varje kväll ser sina livskamrater gråta sig till sömns därför att de blir så illa behandlade och hanterade i sjukförsäringen. Här finns anhöriga till dem som har dragit sig tillbaka och tystnat och som inte längre vågar stå för sin rätt därför att de har blivit illa bemötta och illa hanterade i sjukförsäringen.

Den vrede, ilska, vanmakt och frustration som tusentals människor känner över det som har skett med sjukförsäringen kan inte bara nonchaleras med att säga att detta är en bidragslinje eller en arbetslinje eller

att detta är personer som inte hör hemma i sjukförsäkringen och därmed inte ska ha rätt till några insatser.

Notera att vi 2003 fortfarande hade ett socialdemokratiskt regeringsinnehav. Då minskade vi sjukskrivningstalen 2003–2006 lika mycket som ni har lyckats pressa ned dem. Vi gjorde det utan att utförsäkra och utan att sänka ersättningar men genom en tydlig satsning på rehabilitering och en tydlig satsning på omställning. Gudarna ska veta att det skulle behövas väldigt mycket mer – inte minst en modell för att inbegripa parterna i breda omställningsavtal.

I stället kom ett systemskifte som har lett till att 50 000 är utförsäkrade. Tiotusentals fler kommer att utförsäkras. Om man inte gör någonting har vi en växande grupp med försäkringslösa. Samtidigt känner sig allt fler, även i normala inkomstlägen, nödsakade att ta avtalsförsäkringar eller privata försäkringar för att få ett rimligt försäkringsskydd.

För att återgå till Ulf Kristerssons interpellationssvar: I grunden måste vi komma ihåg att det är däri systemskiftet ligger; det blir en socialpolitisk grundskyddsmodell à la Medeleuropa i stället för den skandinaviska sociala försäkringsmodell vi har varit vana vid där man har standardförsäkringar. Det bidrar till omställning på arbetsmarknaden. Det bidrar till tillväxten. Det är bra för Sverige att ha sociala försäkringar. Men i stället blir det allt färre som omfattas av detta med den antiarbetslinje som just nu bedrivs.

Varsågod – här kommer namnlistorna, Ulf!

Anf. 31 FINN BENGTSSON (M):

Fru talman! Det är knappast den grupp som Ulf Kristersson och jag värnar om och som har fått en möjlighet att komma i kontakt med arbetsmarknaden som skriver några protestbrev till regeringen. Men det är klart att också vi kan skaffa en namninsamling bland dem som upplever att reformen i sina väsentliga drag har fungerat för deras del. Det är precis samma sak som många av de remissinstanser uttrycker när de nu kommer tillbaka och kommenterar den förbättring som ligger i årets budgetmotion.

Jag har alltid upplevt Tomas Eneroth som en trevlig person att debattera med och även som en hederlig person. Men jag måste komma in och titta lite grann på den historik som just beskrevs där han sade att sjuktalerna minskade från 2003 till 2006. Tomas Eneroth påstår att detta hade lika stor omfattning som regeringens fortsatta sänkningar. Det stämmer delvis, men där finns en skillnad: Samtidigt har alliansregeringen sänkt antalet förtidspensionärer och fått in även dem på banan. Det som hände från 2003 till 2006 var i princip att man gick över från långtidssjukskrivning till förtidspension. Det är knappast någon hjälp. Det var detta som var grunden till det reformförslag som Anna Hedborg lade fram.

Jag tycker därför att det är intressant att reflektera över en fråga till Tomas Eneroth: När bytte Socialdemokraterna egentligen fot? När bytte man fot efter den utredning som Göran Persson betrodde Anna Hedborg med och som hon levererade till hans regering våren 2006 och som jag förmodar att Göran Persson inte var annat än positiv inställd till precis som LO var vid den tidpunkten? När bytte Socialdemokraterna fot och i så fall varför?

Kan det ha varit så att Socialdemokraterna förlorade valet och plötsligt ställde ut löften som är mycket mer känslomässiga än förankrade i att man verkligen värnar ett välfärdssystem och ett trygghetssystem som vi alla är beroende av? Vi är beroende av att det inte överkonsumeras och användas felaktigt. Det är detta som var de gamla Socialdemokraternas inställning, och det är också Nya moderaternas och Alliansens inställning. När ändrade Socialdemokraterna inställning?

Anf. 32 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag är inte en sämre politisk slagskämpe än att jag gillar rejäl oenighet. Jag vill inte alls förminska våra dramatiska åsiktsskillnader. Det vore mig främmande. Jag tycker att det är kul när man tycker olika. Jag tycker också att det är kul när man kan göra åsiktsskillnaderna rejält tydliga.

Men jag tycker inte att vi rimligen kan överdriva de saker vi nu pratar om här. Om man tar Tomas Eneroths ord på bokstavligt allvar och om man läser er budgetmotion ser man att ni invänder på två områden. Ni tycker att vi ska ha ett annat arbetsmarknadsbegrepp vid den tidsgräns ni numera själva också tydligt erkänner, det vill säga 180-dagarsgränsen. Ni vill ha ett något annorlunda arbetsmarknadsbegrepp än det vi vill ha och som vi vill utreda för att se om det rätt beskriver arbetsförmågan. Det är det ena.

Det andra är att ni erkänner tidsgränserna utom den bortre tidsgränsen på två och ett halvt år. Ni menar att vi kan ta bort den sista tidsgränsen, efter två och ett halvt års sjukskrivning, utan att det får någon konsekvens för de andra tidsgränserna. Ni menar att det är ett rimligt pris att betala att de 14 000 personer som 2010 kom i arbete eller väsentligt närmare arbetsmarknaden efter att ha lämnat sjukförsäkringen i stället är kvar i sjukförsäkringen. Man kan tycka olika om detta. I stället väljer ni att prioritera en höjning från sju och ett halvt till åtta prisbasbelopp i taket i sjukpenningen.

Jag ironiserar inte, men det är där våra åsiktsskillnader står. Det är inga små saker; det är väsentliga saker. Men beskriv det med en rimlig pretention på principavvikelser!

Lite allvarligare tycker jag att det är när Tomas Eneroth beskriver att människor med cancer och andra allvarliga sjukdomar slängs ut ur sjukförsäkringen. Det är mycket tydligt vad som gäller. Människor med allvarlig sjukdom, till exempel cancer, människor på sjukhus och numera, efter våra förändringsförslag, människor för vilka det efter individuell prövning inte kan anses skäligt att de ska behöva lämna sjukförsäkringen kan vara kvar längre än två och ett halvt år i sjukförsäkringen. Det betyder inte att vi vill att många människor ska vara sjukskrivna längre än två och ett halvt år. Men vi utesluter inte att det finns människor som måste vara kvar längre och som skulle kunna fara illa av att tvingas provas mot arbetsmarknaden. Vi har medgivit detta tydligt och tidigt. Vi rättar till det. Det är ett sätt att försöka förena tydliga tidsgränser och rimliga spelregler för alla människor med rimlig hänsyn till att alla människor inte passar in i lagens av nödvändighet ganska fyrkantiga regelverk.

Till sist: Jag vet inte varför Tomas Eneroth ibland verkar ogilla en diskussion om att socialförsäkringar är en fundamental del av svensk socialpolitik. För mig handlar detta visserligen om pengar. Det ska inte

underskattas. Detta är pengar som är viktiga för den enskilde och pengar som är viktiga för hela samhället. Men det här är en fundamental del av svensk välfärdspolitik, och har så varit sedan mycket lång tid tillbaka. Det är inte någon apart del av välfärdspolitiken. Det är en helt central del. För de flesta människor som är sjuka normalt ofta – även allvarligt sjuka normalt ofta – och som drabbas av sådant som livet med större eller mindre sannolikhet drabbar oss alla med är socialförsäkringar en helt fundamental del av den svenska välfärdspolitiken. Väsentligt fler människor upplever den svenska välfärdsmodellen som fungerande därför att de använder socialförsäkringarna än därför att de tvingas gå till socialtjänsten för missbrukarvård, försörjningsstöd eller andra viktiga saker där borta.

För mig är detta två saker som hänger ihop. De bygger på samma grundideal. De är formade i ungefär samma tid – tidigt 1900-tal – och de lär oss fortfarande någonting om hur vi ska forma framtidens välfärdspolitik.

Anf. 33 TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet. Jag tror att han bortser från en ganska avgörande skillnad: Våra sociala försäkringar finansieras genom att vi avstår löneutrymme. Vi betalar sociala avgifter, låt vara att vi nu egentligen betalar för mycket eftersom sjukförsäkringen går ordentligt med vinst. Men nåväl – de pengarna skulle väl kunna användas för rehabilitering, omställning eller andra insatser som man i dag inte får rätt till. Socialbidragen och försörjningsstöden är skattefinansierade. Där ligger den grundläggande skillnaden.

För mig är sociala försäkringar en viktig del av arbetsmarknadspolitiken och tillväxtpolitiken. Det är en väsentlig del för att se till att vi har en fungerande omställning på arbetsmarknaden så att man kan vara kvar där om man drabbas av ohälsa under en period och få rätten och stödet till omställningsinsatser. Det är också därför jag gillar och vill ha en utveckling där parterna i större utsträckning inbegrips genom omställningsavtal som inkluderar rehabilitering och kompetensutveckling.

Jag har till och med föreslagit att man skulle kunna tänka sig att minska eller ta bort sjuklöneperioden för att på det sättet stimulera parterna till ett tidigt initiativ och ansvarstagande för den omställning som behövs på arbetsmarknaden.

Det hade varit en positiv utveckling i stället för en utveckling där man skjuter ifrån sig problemen på arbetsmarknaden och överlämnar dem till samhället och får en finansminister och en regering att ta fram regelverk och dra i handbromsen på ett sätt som gör att tusentals människor ställs utanför.

Jag vill upplysa om att vi inte lägger mindre pengar på rehabilitering i vår budgetmotion än regeringen, vilket Finn Bengtsson, och värsta fall också statsrådet, tycktes tro. Vi lägger 200 miljoner mer än regeringen på rehabilitering. Det är totalt sett 1,3 miljarder kronor vi lägger på höjda tak, förbättrade ersättningar, borttagande av stupstocken, en förändring av ersättningen till nollklassade och framför allt på en ändring av 180-dagarsprövningen. I dag stängs människor av efter 180 dagar under cellgiftsbehandling, när man är ms-sjuk och när man är neurologiskt sjuk. Det är en oacceptabel utveckling. Det är en antiarbetslinje vi inte kan

ställa upp på. Korrigerera detta, så kan vi prata sociala försäkringar långsiktigt sedan!

Prot. 2011/12:14
11 oktober

Anf. 34 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Det finns ett antal långa linjer som vi också har en arena för att diskutera i den parlamentariska Socialförsäkringsutredningen. Där ligger sådana frågor som: Hur långt ska vi sträcka oss in på arbetsmarknaden för att ta ansvar för socialförsäkringarna? Hur självständiga ska de vara? Hur mycket ska de tillåtas att påverka offentliga budgetar?

Jag tycker att detta är intressanta diskussioner där jag tror att vi alla har goda skäl att föra långsiktiga samtal.

Men det är inte riktigt det som är den akuta frågan här och nu. Jag tycker att frågan kokar ned till den helt fundamentala kärnfrågan: Är det bättre att 14 000 personer stannar kvar och har sjukpenning hur länge som helst än att människor kommer tillbaka till arbete, till arbetsmarknadsprogram eller till och med till vanlig arbetslöshet med förmåga att ta ett arbete? Om man småler och säger att detta är sämre menar man att parkering av människor i de sociala skyddssystemen när de skulle kunna försörja sig själva är en bättre lösning. Det är det vi alltid har misstänkt er för. Vi tycker precis tvärtom.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Motioner

med anledning av skr. 2011/12:3 Jämställdhetspolitikens inriktning 2011–2014

2011/12:A1 av Ylva Johansson m.fl. (S)

2011/12:A2 av Sven-Olof Sällström (SD)

med anledning av skr. 2011/12:6 Riksrevisionens rapport om statens stöd till studieförbunden

2011/12:Kr1 av Berit Högman m.fl. (S)

2011/12:Kr2 av Mattias Karlsson (SD)

15 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 10 oktober

2011/12:32 Jäv för statsråd

av Hans Linde (V)

till statsminister Fredrik Reinfeldt (M)

Svar på
interpellationer

den 11 oktober

2011/12:33 Tidsutdräkt för besvarande av brev
av *Sven-Erik Österberg* (S)
till justitieminister *Beatrice Ask* (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 oktober.

16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 11 oktober

2011/12:32 Turkiska skolböcker som sprider hat
av *Yilmaz Kerimo* (S)
till utrikesminister *Carl Bildt* (M)

2011/12:33 Överenskommelsen om svensk migrationspolitik
av *Björn Söder* (SD)
till statsrådet *Tobias Billström* (M)

2011/12:34 Omledning av vatten från Piteälven
av *Jonas Sjöstedt* (V)
till miljöminister *Lena Ek* (C)

2011/12:35 Ett nytt sparandedirektiv
av *Christina Oskarsson* (S)
till finansminister *Anders Borg* (M)

2011/12:36 Liechtenstein och sparandedirektivet
av *Christina Oskarsson* (S)
till finansminister *Anders Borg* (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 oktober.

17 § Kammaren åtskildes kl. 14.52.

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

KARI HASSELBERG

/Eva-Lena Ekman

1 §	Ledigheter.....	1
2 §	Avsägelse.....	1
3 §	Anmälan om kompletteringsval till civilutskottet.....	1
4 §	Meddelande om val.....	2
5 §	Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträde	2
6 §	Anmälan om inkomsten faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	2
7 §	Hänvisning av ärenden till utskott	2
8 §	Anmälan och hänvisning av motioner till utskott	2
9 §	Förnyad bordläggning	3
10 §	Svar på interpellation 2011/12:14 om handel med Indien.....	3
	Anf. 1 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	3
	Anf. 2 IBRAHIM BAYLAN (S)	4
	Anf. 3 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	5
	Anf. 4 IBRAHIM BAYLAN (S)	6
	Anf. 5 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	7
	Anf. 6 IBRAHIM BAYLAN (S)	8
	Anf. 7 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	8
11 §	Svar på interpellation 2011/12:12 om bostadssituationen i Borlänge.....	9
	Anf. 8 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	9
	Anf. 9 PETER HULTQVIST (S)	10
	Anf. 10 ANTI AVSAN (M)	11
	Anf. 11 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	12
	Anf. 12 PETER HULTQVIST (S)	13
	Anf. 13 ANTI AVSAN (M)	14
	Anf. 14 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	15
	Anf. 15 PETER HULTQVIST (S)	16
	Anf. 16 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	16
12 §	Svar på interpellation 2011/12:15 om åtgärder med anledning av ny socialbidragsstatistik.....	17
	Anf. 17 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	17
	Anf. 18 TERES LINDBERG (S).....	18
	Anf. 19 FINN BENGTTSSON (M).....	19
	Anf. 20 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	20
	Anf. 21 TERES LINDBERG (S).....	21
	Anf. 22 FINN BENGTTSSON (M).....	22
	Anf. 23 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	23
	Anf. 24 TERES LINDBERG (S).....	23
	Anf. 25 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	24
13 §	Svar på interpellation 2011/12:19 om fortsatta utförsäkringar	24
	Anf. 26 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	24
	Anf. 27 TOMAS ENEROTH (S)	25

Anf. 28 FINN BENGTSSON (M).....	26
Anf. 29 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	28
Anf. 30 TOMAS ENEROTH (S).....	29
Anf. 31 FINN BENGTSSON (M).....	30
Anf. 32 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	31
Anf. 33 TOMAS ENEROTH (S).....	32
Anf. 34 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	33
14 § Bordläggning.....	33
15 § Anmälan om interpellationer	33
16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	34
17 § Kammaren åtskildes kl. 14.52.	34